

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.500/2010/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. K. P. (címe) pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. E. L. jogtanácsos által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és a Wendlerné dr. Pirigyi Katalin (1114 Budapest, Fehérvári út 7. III/1.) ügyvéd által képviselt II. rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 10.P.23.344/2009/14. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 5 062 (ötezer-hatvankettő) Ft másodfokú perköltséget.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes néhai **B. J.** házastársa volt, aki az I. rendű alperesnél 2008. január hó 24. napján fogyatékosági támogatás iránti kérelmet terjesztett elő, melyet az elsőfokú hatóság a 2008. április hó 7. napján kelt 05000013/2008. szám alatti határozatával elutasított, mert az igénylő nem minősült súlyosan fogyatékosnak a beszerzett szakvélemény szerint. A határozat ellen a néhai 2008. április hó 24. napján fellebbezést terjesztett elő, ennek felterjesztésére 2008. május hó 5. napján került sor. Az I. rendű alperes 2008. június hó 10. napján a másodfokú eljárást felfüggesztette, mert megkereste

a II. rendű alperest szakértői vélemény beszerzése céljából. Az 2008. szeptember hó 8. napi keltezéssel elkészült, és az I. rendű alpereshez 2008. szeptember hó 11. napján érkezett; annak megállapítása szerint az igénylő súlyosan fogyatékosnak minősült. Az I. rendű alperes a 2008. szeptember hó 18. napján meghozott határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta és megállapította, hogy néhai **B. J.** 2008. január hó 1. napjától havi 22 800 Ft összegű fogyatékosági támogatásra jogosult. Az igénylő a határozat meghozatala előtt elhunyt, a másodfokú határozatot a felperes vette át 2008. október hó 1. napján. A visszamenőlegesen megállapított támogatás kifizetésre nem került. Néhai **B. J.** örökösei $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ arányban **B. J.** és **B. L.**, akik a jelen perbeli követelést a felperesre engedményezték. A felperes jogutódként megigényelte a támogatási összeget az I. rendű alperestől, de kérelmét elutasították. A L. Ü. az I. rendű alperes felé felszólalással élt és indítványozta, hogy az I. rendű alperes vezetője a jövőben a 30 napos ügyintézési határidőt tartsa be.

A felperes eredetileg előterjesztett keresetében 205 200 Ft és annak 2008. szeptember hó 1. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest arra hivatkozással, hogy az ügyintézési határidőt az többszörösen túllépte és ennek eredményeként maradt el a fogyatékosági támogatás kifizetése. Utóbb perbevonta a II. rendű alperest a szakértői vélemény elkészítésére jogszabályban biztosított 40 napos határidő jelentős túllépése miatt és az alperesek egyetemleges marasztalását kérte.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes nem volt ügyfél, így kára sem keletkezhetett, ugyanis a fogyatékosági támogatás személyhez kapcsolódó állami juttatás, ezért az ennek megállapítására irányuló közigazgatási eljárásban jogutódlásnak nincs helye. A támogatás kifizetése azért sem követelhető, mert arra csak jogerős határozat alapján kerülhet sor, márpedig a másodfokú határozat kézbesítésekor az igénylő már elhunyt, ezért a határozat jogerőre nem emelkedhetett. Amúgy is mindösszesen 9 nappal lépte túl a törvényi határidőt, míg az ügyfél a határozat meghozatala előtt 15 nappal hunyt el. A II. rendű alperes védekezése szerint a késedelem oka, hogy a néhai az eredetileg 2008. július hó 22. napjára kitűzött vizsgálati időpontban egészségi állapota miatt nem tudott megjelenni, ezért azt 2008. augusztus hó 28. napjára halasztotta, s ahhoz képest a szakvélemény 11 nappal később elkészült.

Az elsőfokú bíróság a 14. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította, és megállapította, hogy a le nem rótt eljárási illetéket és a felperes pártfogó ügyvédjének munkadíját az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy az alperesek az ügyintézési határidőket jelentősen túllépték, s ezen jogellenes magatartásokkal okozati összefüggésben kára merült fel. Ezek mellett azt is bizonyítania kellett, hogy a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a rendes jogorvoslat lehetőségét kimerítette. Bármelyik feltétel hiánya kizárja a közigazgatási jogkörben okozott kárért fennálló felelősség megállapítását.

Az elsőfokú bíróság mindkét alperes vonatkozásában megállapította, hogy a jogszabályban előírt ügyintézési határidőt túllépte, ezzel az I. rendű alperes megsértette a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 102. §-ának akkor hatályos (3) bekezdését, míg a II. rendű alperes a fogyatékos személyek jogainak és esélyegyenlőségének biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) 23/D. §-ának akkor hatályos (2) bekezdését. Az I. rendű alperes 2 nappal a 30 napos ügyintézési határidő letelte után függesztette fel az eljárást a II. rendű alperes szakvéleményének megkérése miatt, majd annak megérkezése után 7 nappal hozott határozatot. A II. rendű alperes a 40 napos ügyintézési határidőt szintén túllépte 37 nappal, ám ebben közrehatott a felperes vizsgálat elhalasztására irányuló kérelme is.

Ezekkel a jogellenes magatartással okozati összefüggésben azonban a felperesnek kára nem merült fel, ugyanis a Fot. 22. §-a szerint a fogyatékosági támogatás személyhez fűződő juttatás, ami nem örökölheto. Helytálló volt az I. rendű alperes azon álláspontja is, hogy a másodfokú hatóság határozata jogerőre nem emelkedett, hiszen a Ket. 102. §-ának (4) bekezdése és 78. §-ának (6) bekezdése alapján - mivel a másodfokú határozat meghozatalának időpontjában az igénylő már nem élt - a meghozott határozat már jogerőssé nem válhatott, ami azt eredményezte, hogy a fogyatékosági támogatás sem lett kifizethető. Az I. rendű alperes védekezésének eredményessége miatt utasította el az elsőfokú bíróság a keresetet a II. rendű alperessel szemben is, és a felperes személyes költségmentessége folytán rendelkezett a le nem rótt kereseti illeték, valamint a pártfogó ügyvéd díjának viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a keresetének történő helytadást kérte. Hivatkozott arra, hogy ha az alperesek betartják a rájuk vonatkozó határidőket, akkor a néhai részére kifizetésre került volna a támogatás összege, amelyet már a jogutódok megörökölhettek volna, ezért nincs jelentősége annak, hogy a fogyatékosági támogatás személyhez kötött. A néhai hátrányára történt az időhúzás, amire az alperesek részéről előadott magyarázatot változatlanul elfogadhatatlannak tartotta.

Az I. rendű alperes az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte, a II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges mértékben a tényállást feltárta, és abból érdemben helyes következtetésre jutott, aminek indokait azonban az ítélet tábla nem osztotta.

Az ítélet tábla egyetértett a felperes azon fellebbezési érvelésével, hogy ő nem a néhai jogutódjaként tartott igényt a fogyatékosági támogatásra, hanem a visszamenőlegesen megállapított és kifizetésében elmaradt fogyatékosági támogatással azonos összegű kártérítési igényt érvényesített, ugyanis a határozat időben történő meghozatala esetén a támogatás összegét a néhai átvette volna, miáltal az már az örökösök által

megörökölhetővé vált volna. Ennek megfelelően a felperes keresete nem lett volna elutasítható azon az alapon, hogy egyrészt a fogyatékosági támogatás iránti eljárásban jogutódlásnak nincs helye, másrészt a fogyatékosági támogatás személyhez fűződő és ezáltal nem örökölhető juttatás, ugyanis a felperes nem a közigazgatási eljárásban jogutódként fellépve, és nem a saját nevében érvényesítette az igényét. Emiatt nincs jelentősége annak sem, hogy a Ket. 128. §-ának - a folyamatban volt közigazgatási eljárás idején hatályos számozása szerint - (4) bekezdése értelmében a másodfokon hozott döntés a közléssel válik jogerőssé és végrehajthatóvá, hiszen csak megismételhető, hogy a felperes nem a fogyatékosági támogatás kifizetésére tartott igényt az alperesekkel szemben, hanem a kifizetés elmaradása miatti kártérítésre. Ezen okból az, hogy a visszamenőlegesen megállapított fogyatékosági támogatás a másodfokú határozat jogerőre emelkedésének az elmaradása miatt nem volt kifizethető, a felperesi kereset elutasításának alapjául az elsőfokú bíróság által megfogalmazott szempont szerint nem szolgálhatott.

A közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltételeit az erre vonatkozó speciális - a Ptk. 349. §-ában szabályozott - rendelkezéseken túl az általános vétkességi felelősség szabályai alapján kell vizsgálni. A Ptk. 339. §-a (1) bekezdésének ezzel kapcsolatos rendelkezése értelmében a kártérítési felelősség konjunktív feltételei a jogellenesség, a kár, az okozati összefüggés a jogellenes magatartás és a kár között, amely feltételeket a károsultnak kell bizonyítania, továbbá a felróhatóság hiánya, amelynek bizonyítása a károkozót terheli. Összefüggő feltételekről lévén szó, bármelyik hiánya kizárja a kártérítési felelősség megállapíthatóságát. A II. rendű alperes esetében pedig közvetlenül a kártérítési felelősség előbb hivatkozott általános szabályát kell alkalmazni, figyelemmel a KGD 1992/216. szám alatt közzétett jogesetben kifejtett álláspontra is: nem alkalmazhatók az államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szabályai, ha a kár államigazgatási szervező-intézkedő tevékenységgel összefüggésben keletkezett ugyan, de a károkozó magatartás nem minősíthető államigazgatási tevékenységnek.

A felperes a kárát a 2008. január hó 1. napjára visszamenőlegesen megállapított, és a néhai haláláig esedékessé vált fogyatékosági támogatásban jelölte meg.

A Fot. 22. §-a értelmében a fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás; a támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

A fogyatékosági támogatás jellegéből, havonkénti rendszerességéből és rendeltetéséből adódóan nem megtakarítási célokat szolgál, hanem funkciója annak felhasználásával a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok enyhítése. Erre tekintettel a támogatás összege az örökösök oldalán kár alapjául főszabályként nem szolgálhat, hiszen nem lehet azzal számolni, hogy a súlyosan fogyatékos személy a támogatással nem az őt ért hátrányokat enyhíti, hanem abból megtakarítást képez, amit aztán az örökösei megörökölhetnek. A kár, mint az egyik konjunktív feltétel hiányában pedig kártérítési felelősségről sem lehet szó. A perbeli eset azonban ettől eltérő, ugyanis a néhai részére a

fogyatékosági támogatás - amennyiben még életében kézhez vette volna a másodfokú határozatot - nem havi rendszerességgel került volna kifizetésre, hanem a kilenc hónapra visszamenőlegesen megállapított támogatás egyösszegű megfizetése történt volna meg. Figyelemmel a néhai halálának 2008. szeptember hó 3. napi időpontjára, alappal feltételezhető, hogy a 205 200 Ft összegű támogatást nem költötte volna el, hanem az a hagyaték tárgyát képezte volna, amit aztán a gyermekei megörökölhettek volna. Ennél fogva az örökösök oldalán a kár adott, amit a felperes engedményesként érvényesíthet a Ptk. 329. §-ának (1) bekezdése szerint. Az engedményezést a Ptk. 328. §-ának (2) bekezdése sem zárja ki, mert a felperes által érvényesített követelés a fentebb írtak szerint nem a néhai javára megállapított fogyatékosági támogatás, mint személyéhez kötött követelés, hanem az annak elmaradása miatti és azzal azonos összegű kártérítési követelés.

A jogellenesség, mint a kártérítési felelősség megállapításához szükséges következő feltétel mindkét alperes oldalán adott a rájuk vonatkozó eljárási határidők túllépése miatt. Az I. rendű alperes a Ket. 33. §-ának (1) bekezdése alapján az érdemi határozatot harminc napon belül lett volna köteles meghozni, amely határidő a (6) bekezdés értelmében az iratoknak a hozzá történő érkezésekor kezdődött. A I. rendű alperes É.M. R. Igazgatóságának Családtámogatási és Szociális Ellátó Irodája a 2009. május hó 5. napján kelt átirattal küldte meg az iratokat az I. rendű alperesnek, azok hozzá 2009. május hó 9. napján érkeztek. Az eljárás felfüggesztésére ehhez képest a 32. napon, nevezetesen 2008. június hó 10. napján került sor, azaz az eljárási határidőt két nappal túllépve. A felfüggesztett eljárás folytatására a 2008. szeptember hó 8. napján elkészített és az I. rendű alpereshez 2008. szeptember hó 11. napján érkezett szakvélemény alapján került sor, azaz az eljárás felfüggesztésére okot adó körülmény megszűntét követő hét nap elteltével 2008. szeptember hó 18. napján került sor az érdemi határozat meghozatalára. Összességében ezek miatt kilenc nap késedelem állapítható meg az I. rendű alperes oldalán. Ugyan következőes abban a bírói gyakorlat abban (amint ezt szemlélteti a Legfelsőbb Bíróság Pfv.X.21.373/1999/14. szám alatt meghozott ítéletében kifejtett álláspontja is), hogy a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igény kapcsán egymagában a jogszabálysértően késedelmes ügyintézés ténye nem ad alapot annak megállapítására, miszerint az I. rendű alperes mulasztása felróható volt, azonban ő a magatartásának kimentésére alkalmas okot nem bizonyított és alkalmas okra nem is hivatkozott, ezért ezt a késedelmet neki felróhatónak kell tekinteni.

Az I. rendű alperes terhére nem értékelhető a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet 6. §-ának akkor hatályos (1) bekezdésében előírt három munkanapos határidő elmulasztása, mert az a rendelet 4. §-ának (2) bekezdése értelmében nem az I. rendű alperesre, hanem annak területileg illetékes igazgatóságaira, azaz az elsőfokú hatóságokra tartalmazott kötelező rendelkezést.

A Fot. 23/D. §-ának az per alapját képező eljárás idején hatályos (2) bekezdése szerint az orvosszakértői szerv a szakvéleményét a megkereséstől számított negyven napon belül lett volna köteles előterjeszteni. A II. rendű alperes az I. rendű alperes megkeresését 2008. június hó 13. napján vette át, a szakvéleményt pedig 2008. szeptember hó 11. napján

terjesztette elő, eljárása tehát összesen 90 napig tartott, azaz annak során 50 nap késedelem jelentkezik. Az eredetileg kitűzött vizsgálatot a felperes 2008. július hó 17. napján hozzá érkezett kérelmére halasztotta el 2008. augusztus hó 28. napjára, ezért e két időpont között eltelt 43 nap tekintetében a késedelem a II. rendű alperesnek nem róható fel, arra a néhai személyében rejlő okból került sor. Ebből következően pedig 7 nap késedelem az, amire a II. rendű alperesnek felróható okból került sor.

Az alperesek oldalán a leírtak szerint együttesen 16 nap - nekik felróható - késedelem jelentkezik.

A néhai 2008. szeptember hó 3. napján bekövetkezett halálához képest az I. rendű alperes határozatának - az elsőfokú hatóság útján történő - kézbesítésére 2008. október hó 1. napján került sor, amely két időpont közötti időtartam jóval kívül esik az alperesek terhére róható késedelmén. Mivel a Ket. 128. §-ának - akkor hatályos számozás szerinti - (4) bekezdése értelmében a másodfokon hozott döntés a közléssel válik jogerőssé és végrehajthatóvá, arra - a néhai halálának időpontjára tekintettel - akkor sem kerülhetett volna sor, ha az alperesek oldalán a nekik felróható késedelem nem jelentkezik. Ebből pedig egyenesen adódik az a következtetés, hogy a felperes által érvényesített kár és az alperesek jogellenes, nekik felróható magatartása között nincs meg az okozati összefüggés, hiszen a kár ennek hiányában is bekövetkezett volna. Az okozati összefüggés a kártérítési felelősség szükségképpen eleme, aminek hiányában az alperesek felelősségét megállapítani, s őket ennek alapján kártérítés fizetésére kötelezni nem lehetett, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését a fenti eltérő indokolással a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes a fellebbezési eljárásban is pervesztes lett, ezért az I. rendű alperes javára a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles perköltséget fizetni, melynek összegét az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A II. rendű alperes oldalán a fellebbezési eljárásban perköltség nem merült fel, ezért ennek tárgyában rendelkezni nem kellett.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhén marad. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának a viseléséről az ítéltábla a felperes pervesztességére tekintettel rendelkezett, azt az állam viseli a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-ának (2) bekezdése alapján.

Debrecen, 2010. október hó 6. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő